

LAUSUNTO

8.6.2021

Ympäristöministeriö

Lausuntopyyntö VN/13526/2021: Ehdotus valtioneuvoston asetukseksi eräistä muovituotteista

Lausunto on annettu lausuntopalvelu.fi-palvelun kautta.

Elintarviketeollisuusliitto (ETL) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto liittyen valtioneuvoston ehdotukseen asetukseksi eräistä muovituotteista. Elintarviketeollisuusliitto esittää seuraavat pykäläkohtaiset näkemykset ehdotukseen ja perustelumuistioon.

Asetuksen 1 § Tarkoitus

Asetuksen ensimmäistä pykälää (Tarkoitus 1 §) koskien todetaan, että asetusta täydennetään myöhemmin SUP-direktiivin muita velvoitteita koskevaan kansalliseen toimeenpanoon liittyen. Elintarviketeollisuusliitto ry (ETL) pitää tärkeänä, että kansallisessa toimeenpanossa pyritään käytännönläheisyyteen ja joustavuuteen sekä keskitytään SUP-direktiiviin kirjattuihin velvoitteisiin ilman kansallisia lisäsääntelyä.

Asetuksen 2 § Määritelmät

Asetuksen toista pykälää (2 § Määritelmät) koskien todetaan, että määritelmien sekä SUP-direktiivin toimeenpanon kannalta varsin keskeiset komission suuntaviivat ovat myöhästyneet. ETL korostaa, että lausuntopyynnön aikana 31.5. julkistettujen suuntaviivojen jäsenmaakohtaisessa tulkinnassa tulee varmistaa sisämarkkinoiden toimivuus niiden ei-juridisesti sitova luonne huomioiden.

ETL pitää hyvänä, että määritelmien ”markkinoille saattaminen” ja ”asettaminen saataville markkinoille” osalta termin ”jäsenvaltio” sijaan asetuksessa käytetään termiä ”Suomi”. Tämä selkeyttää SUP-direktiivin mukaista kirjausta markkinoille saattamisesta jäsenvaltiotasolla yleisestä koko sisämarkkinan kattavasta markkinoille saattamisen määritelmästä poiketen. Asetuksen perusteluissa todetaan myös, että tämä määritelmällinen ero on haastavaa valvonnan ja sisämarkkinan toimivuuden näkökulmasta. ETL pitää tätä huomiota tärkeänä sen varmistamiseksi, että toimeenpano olisi mahdollisimman yksiselitteistä ja toimivaa sekä toiminnanharjoittajien että neuvontaa ja valvontaa harjoittavien viranomaisten näkökulmasta.

Asetuksen 3 § Tuotteiden markkinoille saattamista koskevat kiellot

ETL pitää hyvänä asetukseen esitettyjä kansallisia tarkennuksia.

Vaahdotetusta polystyreenistä valmistettuja elintarvikepakkauksia koskeva kansallinen muotoilu on selkeä ja kannatettava direktiivin alkuperäisiin sanamuotoihin verrattuna.

Myös pillien osalta esitetty tarkennus selkiyttää direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle rajattavia pilliä (lääkelaitedirektiivit sekä niihin liittyvä CE-merkintä).

Asetuksen 5 § Voimaantulo

Asetuksen viidettä pykälää (5 § Voimaantulo) koskien todetaan markkinoille saattamisen osalta, että kauppojen hyllyillä voi 3.7.2021 jälkeen laillisesti olla sellaisia tuotteita, joissa ei ole SUP-direktiivin

edellyttämiä merkintöjä ja sellaisia tuotteita, joissa on nämä merkinnät. Lisäksi todetaan, että tämä voi olla haasteellista sekä kuluttajien että valvonnan näkökulmasta. ETL pitää tätä huomiota tärkeänä; on hyvä, että toiminnanharjoittajia neuvotaan ja ohjeistusta selkiytetään mahdollisuuksien mukaan markkinoille saattamista koskevilla kysymyksissä.

Perustelumuistion kohta ”2 Taustaa”

Perustelumuistiossa mainitaan, että SUP-direktiivin yhtenä tavoitteena on edistää sisämarkkinoiden tehokasta toimintaa. Tämä tavoite ei vaikuta toteutuvan komission suunnalta aiheutuneista ja toimeenpanovaihetta vaikeuttaneista viiveistä johtuen. Eri jäsenmaat tulkitsevat SUP-direktiivin soveltamisalan tuotteita sekä niitä koskevia velvoitteita toisistaan poikkeavain tavoin. Tämä johtaa toiminnanharjoittajien osalta yhtenäisten toimintatapojen sijaan sekaviin käytäntöihin.

Perustelumuistion kohta ”4 Vaikutukset”

Perustelumuistiossa todetaan, että asetusluonnokseen liittyviä vaikutuksia arvioitu jo ns. jätelakipaketissa (HE 40/2021 vp) ja että sillä ei ole itsenäisiä vaikutuksia ko. hallituksen esitykseen verrattuna. Tuotekieltojen ja merkintävaatimusten osalta keskeiseksi haasteeksi todetaan, että Euroopan komissio ei ole pystynyt antamaan muovin ja muovituotteiden määrittelyä koskevia suuntaviivoja annetussa ajassa (3.7.2020).

ETL pitää tätä huomiota tärkeänä: komission viivästyneet suuntaviivat sekä myös muut viiveet SUP-direktiivin tulkintaa selkeyttävissä toimenpiteissä ovat vaikuttaneet ja vaikuttavat edelleen SUP-direktiivin kansalliseen toimeenpanoon. Toiminnanharjoittajien velvoitteisiin valmistautuminen on vaikeutunut merkittävästi puutteellisen tiedon vuoksi. Kansallisen näkökulman ohella viiveet heijastuvat myös sisämarkkinoihin jäsenmaiden valmistautuessa velvoitteisiin eri tavoin. Riskinä on sisämarkkinoiden pirstaloituminen SUP-direktiiviä koskevien tulkintojen, valvonnan ja muiden käytäntöjen ohella.